

BESLUT
2023-03-23

Klagande

NN

Det överklagade beslutet

Centrala studiestödsnämndens
(CSN) beslut den 14 december 2022

Saken

Antal veckor som studiemedel
lämnas för studier på eftergymnasial
nivå

Överklagandenämndens beslut

Överklagandenämnden avslår överklagandet.

Överklagandenämndens beslut får enligt 6 kap. 11 § studiestödslagen inte överklagas.

Ärendet

NN – som beviljats studiemedel i 173 veckor av 240 veckor – ansökte om förhandsbesked om att få studiemedel i ytterligare veckor på eftergymnasial nivå. I samband med ansökan anförde NN bland annat följande. Han har varit tvungen att byta studieinriktning på grund av en kronisk nervskada i handleden. Teckning har sedan barndomen varit hans huvudsakliga intresse. Barndomsdrömmen var att bli serietecknare och sedan han insåg att man kunde jobba heltid med att teckna som konceptartist inom spelindustrin har det varit hans mål. År 2015, vid studier på Högskolan i Skövde, tog han för första gången tecknandet på större allvar och det är under den perioden som problemen i handleden först började yttra sig, smärta som sedan övergick till att handen domnade. Eftersom det räckte med att vila ett par dagar för att återhämta sig gick hans tankar mer åt att det handlade om att vänja kroppen vid heldagar av tecknande. Detta fortsatte under hans utbildning på FutureGames, men hamnade ändå inte i vägen för hans förmåga att klara utbildningen. Då det är svårt att få ett jobb inom spelindustrin direkt efter utbildningen tog han ett tillfälligt jobb som personlig assistent. Jobbet var fysiskt krävande och det var här skadan i handleden utvecklades att bli mer allvarlig samt att även vänster hand började få problem. Konsekvensen blev att han, efter läkarbesök, blev tvungen att sjukskriva sig under sommaren 2018. Han har därefter gjort rehab, gått på anti-inflammatorisk medicin och på läkares rekommendation helt avstått från tecknandet under längre perioder. Även om handleden återhämtar sig och den kroniska smärtan/domnandet försvinner kommer problemen tillbaka när han kommer i gång med tecknandet igen. Efter tre år utan framsteg kände han sig tvungen att överväga andra karriäralternativ vilket ledde till att han sökte psykologprogrammet. Dock med

hopp om att handleden skulle bli bättre, psykolog var mer en plan B. Nu, ett år in i utbildningen, är handleden sämre och efter hans senaste läkarbesök har det blivit tydligt att han inte kommer att kunna ha ett arbete som kräver tecknandet. Av denna anledning söker han fler veckor med studiemedel för att kunna läsa klart psykologprogrammet och påbörja ett arbetsliv som psykolog. Det som saknas är studiemedel för fem terminer. – NN bifogade ett läkarintyg daterat den 10 november 2022 och examensbevis från yrkeshögskoleexamen inriktning 2D grafiker samt sjukskrivningsintyg för tiden den 19 juli – 12 augusti 2018.

CSN fann i ett särskilt beslut att det inte framkommit synnerliga skäl att bevilja NN studiemedel mer än 240 veckor på eftergymnasial nivå. CSN anförde bland annat att NN skickat in ett läkarintyg där det framgår att han inte kommer att kunna arbeta inom det yrke som han utbildat sig till. För att kunna slutföra studierna på psykologprogrammet behöver han, enligt CSN:s beräkningar, ytterligare 93 veckor med studiemedel vilket innebär att han, redan innan han började studera på nämnda program bör ha varit medveten om att veckorna med studiemedel inte skulle räcka till för att kunna slutföra utbildningen. CSN bedömer att han inte har rätt till fler veckor på synnerliga skäl på grund av utbildningens längd och att han borde ha insett att hans veckor med studiemedel inte skulle räcka till.

NN överklagade beslutet och anförde bland annat följande. Det enda han tagit studiemedel för, som inte direkt har med hans karriär som tecknare i spelindustrin att göra är en termin med konstvetenskap när han var 19 år. Det stämmer givetvis att han borde insett att hans veckor inte skulle räcka till när han sökte till psykologprogrammet men för honom kändes det mer logiskt att söka förlängt studiemedel efter han kommit in på en utbildning än innan. Dessutom höll han på med ett sista rehab försök under första året på programmet. Hans mål var fortfarande att nå en punkt där han kunde jobba inom spelindustrin. Tecknande är det enda som varit självklart för honom och skadan har varit förkrossande.

CSN överlämnade överklagandet och handlingarna i ärendet samt upplyste om att myndigheten inte funnit skäl att ändra det överklagade beslutet.

CSN:s rättsavdelning har därefter, på begäran av nämnden, kommit in med ett yttrande i ärendet och anført i huvudsak följande. NN har uppgivit att han på grund av medicinska skäl inte kan arbeta inom spelindustrin. Han har bifogat ett läkarintyg som visar att han på grund av medicinska skäl inte kan belasta sina händer under långvarig tid vid flera timmars tecknande per dag. CSN anser att omständigheter som innebär att den studerande alls inte kan använda en tidigare utbildning visserligen skulle kunna utgöra sådana synnerliga skäl som krävs för att lämna ytterligare veckor, men att prövningen enligt praxis ska vara restriktiv. NN:s medicinska problem började manifestera sig redan 2015, innan han hade påbörjat sina studier vid YH-utbildningen till 2D-grafiker. Han har heller aldrig kommit att arbeta inom spelindustrin, eftersom det har varit svårt att få ett sådant arbete. NN valde också att påbörja en 200 veckor lång psykologutbildning trots att han vid det tillfället redan hade använt 133 av 240 veckor med studiemedel för studier på eftergymnasial nivå. Han kommer därför, under förutsättning att han klarar sina studier vid programmet under vårterminen 2023 med godkända resultat, att behöva 93 ytterligare veckor med studiemedel utöver 240 för att kunna slutföra sina psykologstudier. CSN anser

att dessa omständigheter tillsammans, och i ljuset av tidigare praxis från ÖKS, talar emot att det kan anses finnas sådana speciella, synnerligen tungt vägande skäl som krävs för att lämna studiemedel under ytterligare veckor. CSN anser därför att överklagandet bör avslås.

NN har fått möjlighet att lämna synpunkter med anledning av CSN:s yttrande och han har kommit in med en skrivelse och anfört bland annat följande. CSN har genom, två ärenden, beslutade av ÖKS, refererat till tidigare praxis. Utan att känna till individernas livssituation noterar han att båda dessa fall gällde kortare perioder. Han kan också klara att hantera sista året utan studiemedel om en kompromiss är en tänkbar lösning. CSN skriver även att det har varit svårt att få ett arbete inom spelindustrin, vilket givetvis stämmer. Han vill däremot förtydliga att det inte fanns något som helst tvivel om att han skulle fått jobb om det inte vore för skadan. Förutom att han är en person som jobbar hårt och på FutureGames genomgått vad som antagligen är Sveriges bästa utbildning inom området så har han även många vänner i industrin som skulle ha gått i god för honom. Samma dag som utbildningen tog slut hade han dock inte ett sådant jobb och han tog därför ett temporärt deltidsjobb för att kunna betala hyran den tid det skulle ta att hitta rätt jobb. Det stämmer också att hans medicinska problem började manifesteras sig redan 2015, men de gick att hantera och var framför allt vid det laget inte kroniska. Det var först på hans deltidsjobb som personlig assistent som den grova kroniska skadan uppstod.

Av handlingarna i ärendet framgår att NN vid tidpunkten för det överklagade beslutet tidigare har beviljats studiemedel för studier på eftergymnasial nivå under sammanlagt 173 veckor, varav 20 veckor höstterminen 2014 för fristående kurs i konstvetenskap, 54 veckor vårterminen 2015 – höstterminen 2016 för dataspelsutveckling – 2D grafik, 59 veckor vårterminen 2017 – vårterminen 2018 för yrkeshögskoleutbildning till 2D grafiker samt 40 veckor vår- och höstterminerna 2022 studier på psykologprogrammet.

Författningsbestämmelser

Av 3 kap. 8 § studiestödslagen (1999:1395) framgår följande. Studiemedel för studier på eftergymnasial nivå får lämnas vid studier på heltid under sammanlagt högst 240 veckor. Om det finns synnerliga skäl får studiemedel lämnas för längre tid.

Överklagandenämndens bedömning

Överklagandenämnden konstaterar inledningsvis att NN beviljats studiemedel enligt sin ansökan för höstterminen 2022 samt att han, i och med det, beviljats studiemedel i sammanlagt 173 veckor och således har 67 veckor kvar att använda för studier på eftergymnasial nivå. För att NN, enligt sin begäran om förhandsbesked, ska kunna beviljas ytterligare veckor med studiemedel för studier på eftergymnasial nivå krävs, enligt 3 kap. 8 § studiestödslagen, att det finns synnerliga skäl.

När det gäller bedömningen av vad som kan anses vara synnerliga skäl är den, i alla sammanhang där sådana skäl prövas, mycket restriktiv. För att åberopade skäl ska

kunna bedömas som synnerliga krävs således mycket speciella och synnerligen tungt vägande individuella omständigheter. Trots åberopade omständigheter finner nämnden att det som framkommit i detta fall inte är sådana synnerliga skäl som enligt studiestödslagen är en förutsättning för att NN ska kunna beviljas studiemedel för en längre tid än 240 veckor för studier på eftergymnasial nivå. Överklagandet ska därför avslås.

Robert Dalman

Christina Sundström

Beslutet har fattats av Eva Gullfeldt, ordförande, Robert Dalman, myndighetschef, samt ledamöterna Olof Edling, Staffan Ingmanson, Gunilla Lavås, Jessica Levin, Jonathan Sjölander och Helena Söderberg.

Föredragande: Christina Sundström

Kopia till CSN och CSN:s rättsavdelning